

Új üzemmódok, gyakorlati tapasztalatok a gazdálkodásban

A Mecsekerdő Zrt.-nél járt az Erdőművelési Szakosztály

2022. március 24-én az OEE Erdőművelési Szakosztályt a Mecsekerdő Zrt. látta vendégül. A bemutatott szakmai témakörök a következők voltak: örökerdő és átmeneti üzemmódok tervezése, referenciaterületek, Logset géplánc alkalmazási lehetősége örökerdőkben és gyérítésekben.

Ripszám István vezérigazgató köszöntője után a Mecsekerdő üzemtervezési csoportjából Simon Márton erdészeti tervező, az örökerdő-, az átmeneti és a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódnak megfelelő erdőrészteltek kiválasztási szempontjairól tartott tájékoztatót. Prezentációjában részletesen bemutatta a fejlesztés alatt álló „MEFA” (Mecseki Funkció Analízis) döntés-előkészítést segítő programmoduljukat, amely során az erdőtervezési körzetek üzemmódjainak okszerű kiválasztása támogatható a tervezés stratégiai folyamatában.

Az üzemmódok pontozásos kiválasztási rendszerének eredményeként az örökerdő-üzemmódot a jelenlegi 16,8%-ról 18,5%-ra, összességében a nem vágásos üzemmódokat pedig 22%-ra tervezik emelni. A pontozásos alapú kiválasztásnál – az erdőállomány és termőhelyi jellemzők mellett – fontos szempont az erdőrésztel felé megfogalmazódó szolgáltatási funkciók (rendeltetés) súlyozott megjelenésének

értékelése, illetve a vonalas és a közjóléti létesítmények megléte mellett, a természetvédelmi szolgáltatás érvényesülésének kötelezettsége is.

Az örökerdő-üzemmódba tervezett erdőrészteltek elsősorban a közép korosztályból választják. Az örökerdő-üzemmódra alkalmasságot nemcsak erdőrésztel léptékben vizsgálják, hanem a célszerűen kialakítható kezelési tömbök szintjén is megvizsgálják a parametrizált pontozási feltételrendszer kritériumait teljesítő részletek térbeli elhelyezkedését, generált térképretegek segítségével. A területekről drónnal nagy pontosságú terepmodellt is készítettek, ami nagyban segíti a feltárás térképi tervezését.

Dr. Varga Tamás erdőművelési és természetvédelmi osztályvezető az alapadatok és az erdőtervezés fontosságára hívta fel a figyelmet. Fontos minden erdőtervi adatot felülvizsgálni, a szükséges módosításokat elvégezni. Csak valós adatokra alapozva lehet jó erdőtervet készíteni. Örökerdő-üzemmódnál a fafajonkénti körlapok változását is követni kell.

Az erdőtervi előkészítésnél minden félnek – így a természetvédelmi kezelőnek is – kötelessége maximálisan teljesíteni az adatszolgáltatást. Valós adatok, természetvédelmi monitoring adatok és természetvédelmi célállapot adatok kellenek, hogy megtervezhető-

ek legyenek a célállapot eléréséhez szükséges feladatok.

Felhívta a figyelmet a Natura 2000 fenntartási tervek gazdálkodói véleményezésének fontosságára. Kiemelte, hogy már léteznek olyan jogszabályok, amelyek által a Natura 2000 fenntartási tervek javaslati kötelező előírásként kerülnek be az erdőtervekbe.

Partos Kálmán vezérigazgató-helyettes kiemelte, hogy céljuk az erdészetek számára minél részletesebb és kidolgozott adatokat, módszereket szolgáltatni. Ehhez alakítottak ki referenciaterületeket, melyeket a terepen is bemutattak. Kiemelten kezelik a holtfa nyilvántartását, amire külön monitoringot is alkalmaznak. Az erdő jelenlegi állapotának megértéséhez ismerni kell a történetet is.

Első terepi helyszín a Pécsváradi Erdészethez tartozó Magyaregregy 51D erdőrésztel volt. Nagy Attila erdészettervező néhány adattal bemutatta a nagyrészt védett és NATURA 2000 területen gazdálkodó erdészettel. Jellemzően megújulásra képes őshonos erdőállományaik vannak, de a felújítás érdekében intenzív vadászat szükséges. A nagy turistaforgalom ellenére a vadászatok eredményeként a vadászható állományát sikerült csökkenteni. A sok fafajú, elegyes erdeiken belül a tölgy aránya 30%, amit az intenzívebben felújuló fafajok miatt nehéz fenntartani.

1. kép. Terepi bemutató a Pécsváradi Erdészeti területén

Dr. Molnár Dénes erdőgondnok kiemelte, hogy az örökerdő jelölését úgy kell a kerületvezető erdészekkel elsajátíttatni, hogy annak lássák a kollégák az értelmét. Csak megfelelően motivált erdészekkel célszerű ezt az üzemmódot bevezetni és működtetni. Ezt *Merk István* kerületvezető erdész is megerősítette.

A bemutatott erdőrészlet a legtöbb szempontból alkalmas referenciaerdőnek (nagy kiterjedés, árkokkal szabdalta, változatos termőhelyi adottságú faállomány).

Itt minden 12 cm mellmagasság feletti faegyedet felmértek, majd hektáronként 1,5 db körlap felállással is megmérték a fatömeget. A két mérés különbsége elenyészően kicsi, amely alátámasztotta a mintavételezés pontosságát. Megközelítően esésvonal irányban kijelölték a közelítőnyom hálózatot is. Ezeket 25–30 méterenként, négyméteres szélességgel tervezték, hogy harvesteres kitermeléshez is alkalmasak legyenek. A szélesség elsősorban a forwarderes közelítéshez szükséges.

Az útmutató szerint elkészítették az örökerdőfenntartási tervet. A 18 fafajú erdőrészletben 9 fafajból jelöltek javafákat és habitat fákat, átlagosan 2 m³/egyed térfogattal. Örökerdő első je-

2. kép. Relatív értékkel beárazott éves növekmény jelölése

lölésénél a kivágandó fatérfogat 20%-a a közelítőnyomból kerül ki. Minden fafajból van holtfa is. Így az állomány 1/3-ára került valamilyen jelzés. A javafa átlagátmérőit és az elegyarányokat felállási pontonként is ábrázolják. Az örökerdő első jelölése jelentős munka, de a kikerülő fatömeg is több az egyébként növedéfköszítő gyérintés-ként kitermelendőénél.

Következő referenciaterület megismerési helyszín a Magyaregregy 52A erdőrészlet. A „véghasználati korú” erdőrészletet 2009 óta átalakító üzemmódban kezelik. Itt 50 méteres rácsnálóban állandósított központú mintakörökben minden évben felméri a növekményt, elvégzik a lábbon álló fa választékolását és relatív értékkel beárazzák az éves növekményt.

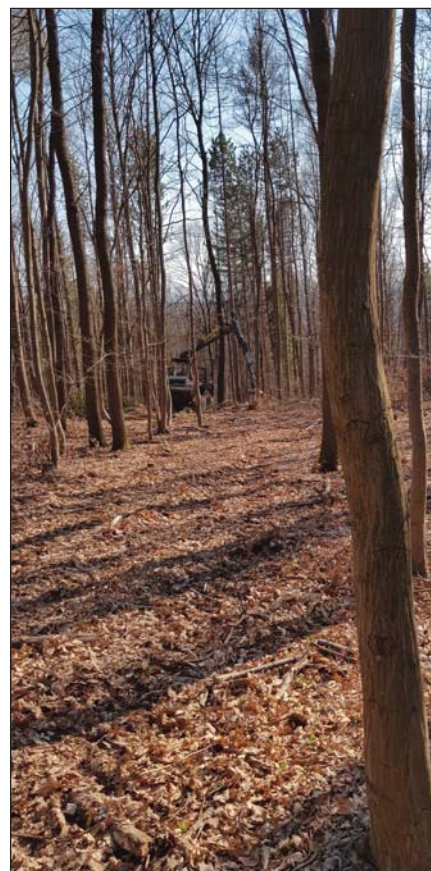
A mérések egyértelműen alátámasztják, hogy a nagyobb koronájú faegyedeknek nagyobb a növekménye is. A javafák éves értéknövekményét táblákon fel is tüntetik. A mérés pontosságának növelése érdekében a javafakon felfestett gyűrűvel jelzett helyen végzik a mérést.

Az erdőrészlet a tölgy és a bükk határtermőhelyén van. A termőhely enyhén savanyú, ezért a gyertyán nem, viszont a bükk agresszíven terjeszkedik az újulati szintben, aminek következtében a tölgy visszaszorul. A tölgy értékfákat is érdemes ritka állásban tartani, de az érték 90%-át adó alsó egyharmad törzszakaszt meg kell védeni a további hajtásképzéshez alkalmas fénytől. Ezt itt az agresszíven terjeszkedő bükk újulat el tudja végezni. *A 2021-ben az aszály miatt az eddig mért évek közül a legalacsonyabb növedék volt mérhető.*

Bekerített területen vizsgálják a magára hagyott tölgy újulatot és vizsgálnak tölgy érdekében végzett beavatkozást is. A tölgyet a nagyobb megvilágítású részen segítik, de itt a szedernek is kedveznek a fényviszonyok. A jelenlévők részéről felvetődött az erdő megújuló képességét nem akadályozó nagyvadlétszám elérhetőségének kérdése.

Ebéd után a Sásdi erdőzetnél Logset harvesterrel és forwarderrel kivitelezett törzskiválasztó gyérintéseket mutattak be a vendéglátók, *Bagdán Levente* erdőszervező és *Schrem Gábor* fahasználói osztályvezető kalauzolásával.

A korábbi években kapacitáshiány jelentkezett a nevelővágásokban, ennek mérséklésére vásárolta a Mecsek-erdő Zrt. a Logset típusú harveszttert

3. kép. Törzskiválasztó gyérintési gépbe mutató a Sásdi Erdészetenél

2020-ban, és azóta alkalmazzák a már korábban is használt Logset forwarderrel párba állítva. Ma már az éves fakitermelési volumen közel 1/5-ének termelése harvesterrel történik, ennek felét saját géppel végzik. Az új technológia bevezetése és finomhangolása folyamatos odafigyelést és szervezést igényel, mivel a géplánc felváltva dolgozik a Zrt. erdészeinél. Eddigi tapasztalataik alapján a gyérintésekben így olcsóbban tudnak termelni, mint hagyományos technológiával, de ehhez szükséges az erdőrészletek alapos szűrése a gondos munkaszervezés. A harveszterrel elvégzett gyérintések állományképe megfelelő, a tő- és törzsszerűlések aránya minimális.

Köszönet a vendéglátóknak a kiválóan szervezett, tartalmas programért!

Szöveg és kép: **Urbán Pál** elnök,
OEE Erdőművelési Szakosztály

Honlapjaink:

www.oe.hu

www.vandorgyules.hu

www.azevfaja.hu

www.erdokhete.hu

www.erdeivandor.hu